

บทความวิชาการ

โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน ปี พ.ศ.2561

Crime Victimization Surveys of 2018

อาจารย์ ดร.ธัญพร สุพรรณธรรม¹, พ.ต.ต.ดร.ชวนส์ เจนการ², อาจารย์ ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว³, ผศ.ร.ต.อ.ดร.จอมเดช ตรีเมฆ⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลอาชญากรรมของประเทศไทย ในประเด็นลักษณะของเหยื่ออาชญากรรม ลักษณะผู้กระทำผิด พฤติการณ์แห่งคดี เวลาและสถานที่เกิดเหตุ ความเสียหายและผลกระทบจากอาชญากรรมการรายงานเหตุต่อเจ้าหน้าที่ การตอบสนองต่ออาชญากรรมที่ได้รับแจ้งของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยทำการเก็บข้อมูล 440 ตัวอย่างต่อกองบัญชาการ (ตั้งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของส่วนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติทั้ง 11 หน่วยงานครอบคลุมทั่วทั้งประเทศไทย ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล, กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1-9 และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจชายแดนภาคใต้) ซึ่งเมื่อรวมทั่วทั้งประเทศแล้วได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 4,549 ตัวอย่าง ผลการสำรวจพบว่าผู้ตกเป็นเหยื่อทั้งสิ้น 184 ตัวอย่าง จาก 4,549 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.04 ของตัวอย่างทั้งหมด โดยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในคดีถูกหลอกหลวง หรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัวมากที่สุด คือ จำนวน 87 คน รองลงมาคือ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินจำนวน 66 คน กลุ่มคดีอาชญากรรมรูปแบบใหม่จำนวน 18 คน กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายจำนวน 17 คน และ กลุ่มคดีกระทำทางเพศจำนวน 2 คน ตามลำดับ ผู้ประสบเหตุอาชญากรรมเพียงร้อยละ 7.79 ที่แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบสถิติการแจ้งเหตุของตำรวจกับผลการสำรวจครั้งนี้ และเสนอข้อเสนอยุทธศาสตร์เพื่อใช้แก้ปัญหาอาชญากรรมให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: อาชญากรรม, เหยื่อ, ประเทศไทย

¹ วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

⁴ วิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

This quantitative research aimed to collect the crime and victim information from the sample of Thai population throughout the country. The survey collected information on both reported and unreported crime to the police to assess the dark figure on crime. The survey sample size is 440 households for each area (Metropolitan Police Bureau, Provincial Police Region 1 – 9 and Southern Border Provinces Police Operation Center). The total of sample for every province are 4,549 households. According to the surveys, approximately 184 survey respondents or four percent are victims. Most victims (47.28 percent) faced the fraud and identity theft crime followed by property crime (35.87 percent), non-traditional crime (9.78 percent), and violent crime (9.24 percent). The sex crime had only few victims, 1.09 percent. Only 7.79 percent of victims reported to police when they experienced criminal problems. We provided a comparison between the reported crime statistics from the police and our survey results. Policy recommendations are also discussed.

Key words: Crime, Victim, Survey, Thailand

บทนำ

ปัจจุบันข้อมูลสถิติที่สามารถบ่งชี้ถึงสถานการณ์อาชญากรรมของประเทศไทย สามารถสืบค้นได้จากฐานข้อมูลการรับแจ้งเหตุของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเมื่อผู้ประสบเหตุมีการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่และคดีได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเท่านั้น แต่ในสภาพความเป็นจริงยังมีผู้ประสบเหตุอาชญากรรมอีกจำนวนมากที่ไม่ได้แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ เนื่องจากสาเหตุที่ต่างกันไป อาทิ คิดว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก เสียเวลา คิดว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจับตัวผู้กระทำผิดได้ หรือเกิดความอับอายกลัวเสื่อมเสียชื่อเสียง เป็นต้น การได้มาซึ่งข้อมูลของผู้ประสบเหตุอาชญากรรมนั้น จะทำให้ทราบถึงรายละเอียดลักษณะผู้กระทำผิด พฤติการณ์แห่งคดี ความเสียหาย และการตอบสนองต่ออาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ โดยข้อมูลดังกล่าวจะสะท้อนถึงสถานการณ์อาชญากรรมในมิติของเหยื่อ ซึ่งจะมีประโยชน์อย่างมากในการนำมาใช้กำหนด ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น ดังนั้นโครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน (Crime Victimization Surveys) ปี พ.ศ. 2561 จากการดำเนินการระหว่างกระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงานสถิติแห่งชาติ นักวิชาการด้านอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม และสถาบันทางการศึกษา จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริง จากประชาชนที่ประสบเหตุอาชญากรรมโดยตรง (ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม) โดยได้ทำการสำรวจนำร่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งการสำรวจในปีนี้ได้เพิ่มเติมข้อมูลให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยได้ทำการเก็บข้อมูลประเภทอาชญากรรมพื้นฐาน จำนวน 5 ประเภท ได้แก่ กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย, กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน, กลุ่มคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ, กลุ่มคดีถูกหลอกลวง หรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว, กลุ่มคดีความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมรูปแบบใหม่ และได้เพิ่มการสำรวจข้อมูลทางโทรศัพท์ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของข้อมูล และการได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถอ้างอิงถึงการเกิดอาชญากรรมของประเทศไทยที่ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันได้มากที่สุด โดยเป็นการสำรวจข้อมูลอาชญากรรมภาคประชาชน ในประเด็นลักษณะของเหยื่ออาชญากรรม ลักษณะของผู้กระทำผิด พฤติการณ์แห่งคดี เวลาและสถานที่เกิดเหตุ ความเสียหายและผลกระทบจากอาชญากรรม การรายงานต่อเจ้าหน้าที่ การตอบสนองต่ออาชญากรรมที่ได้รับแจ้งของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และข้อค้นพบสำคัญเกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมที่ได้จากผลสำรวจ เพื่อนำเสนอและเผยแพร่ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจข้อมูลอาชญากรรมภาคประชาชน อันเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหอาชญากรรม การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และใช้ประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม

ในการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรม หรือการจัดเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรม โดยทั่วไปนั้นพบว่ามี การดำเนินการ 4 ระบบด้วยกัน คือ 1) ระบบการจัดเก็บฐานข้อมูลอาชญากรรมของหน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรม (criminal justice database system) โดยพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีเป็นผู้ จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิด 2) การรายงานอาชญากรรมอย่างเป็นทางการ (uniform crime report or official report) เป็นแหล่งข้อมูลอาชญากรรมแห่งชาติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายงานในรูปสถิติคดี จึงรู้จักกัน ในอีกชื่อหนึ่งว่า “รายงานสถิติคดีอาชญากรรม” 3) การสำรวจข้อมูลเหยื่ออาชญากรรม (national crime victimization survey) เป็นการสำรวจอาชญากรรมที่ไม่ได้ถูกรายงานหรือถูกบันทึกไว้โดยหน่วยงาน ราชการที่บังคับใช้กฎหมายในช่วงเวลาที่ผ่านมา รวมถึงพฤติกรรมที่เคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม และ 4) การสำรวจอาชญากรรมด้วยการรายงานตนเอง (self-reported crime survey หรือ self-reported measures of crime) เป็นการสำรวจข้อมูลการกระทำผิดกฎหมายอาญาโดยผู้กระทำผิดเป็นผู้รายงาน (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2550) โดยระบบการจัดเก็บสถิติอาชญากรรมที่ได้ทำการสำรวจในต่างประเทศ ประกอบไปด้วยประเทศสหรัฐอเมริกา และในสหราชอาณาจักรพบว่า ระบบการจัดเก็บสถิติอาชญากรรม ในประเทศสหรัฐอเมริกามีอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบ เช่นเดียวกับการจัดเก็บสถิติอาชญากรรมในสหราชอาณาจักร (จอมเดช ตรีเมฆ, 2558) โดยประเทศสหรัฐอเมริกาประกอบไปด้วย 1) การรายงานข้อมูล อาชญากรรมของทางราชการในประเทศสหรัฐอเมริกา (Uniform Crime Reports: UCR) ซึ่งเป็นการ รวบรวมสถิติอาชญากรรม โดยมีให้หน่วยงาน FBI มาเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดทำสถิติ อาชญากรรมแห่งชาติ (Department of Justice, 2004) ซึ่งข้อมูลที่น่ามารายงานเป็นข้อมูลที่ปรากฏตัว ผู้กระทำผิดอย่างแท้จริง (Actual Offense Known) แสดงข้อมูลผ่าน 3 วิธี ได้แก่ จำนวนผู้ประกอบการ อาชญากรรมที่มีการรายงานต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ, อัตราการเปลี่ยนแปลงในแต่ละประเภทคดีในลักษณะเป็น อัตราร้อยละ และอัตราการเกิดอาชญากรรมต่อหนึ่งแสนคน (Department of Justice, 2004) และ 2) การสำรวจข้อมูลเหยื่ออาชญากรรมแห่งชาติ (National Crime Victimization Survey: NCVS) เป็นการ สำรวจจำนวนอาชญากรรมที่เกิดขึ้น รวมถึงข้อมูลรายบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการตก เป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยมีสำนักงานสำมะโนประชากร (U.S. Census Bureau) เป็นผู้รับผิดชอบหลัก และใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เป็นหลักในการเก็บข้อมูล ร่วมกับการจัดเก็บแบบตัวต่อตัว (Face to Face) (Department of Justice, 2016) ส่วนระบบการจัดเก็บสถิติอาชญากรรมในสหราชอาณาจักร ประกอบด้วย 1) การจัดเก็บสถิติอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ (Police Recorded Crime) เป็นการ รวบรวมจากสถิติที่เจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละท้องที่ได้รับรายงานและบันทึกไว้ แต่ไม่ได้รวมไปถึงเหตุหรือคดีที่ เกิดขึ้นแต่ไม่ได้มีการรายงานไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้ทำการบันทึก (Office for National Statistics, 2012) และ 2) การสำรวจอาชญากรรมแห่งสหราชอาณาจักร (The British Crime Survey) เป็นการสำรวจจำนวนของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยเฉพาะกรณีอาชญากรรมที่ผู้เสียหาย

ไม่ได้แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยใช้วิธีการดำเนินการสำรวจเป็นการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face to Face) (Office for National Statistics, 2014)

โดยระบบการจัดเก็บสถิติอาชญากรรมในประเทศไทยนั้น มีรูปแบบการจัดเก็บไม่แตกต่างไปจากในประเทศสหรัฐอเมริกาหรือสหราชอาณาจักร กล่าวคือ มีการจัดเก็บสถิติอาชญากรรมโดยตำรวจ และในขณะเดียวกันมีการเก็บข้อมูลการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากประชาชนโดยตรงภายใต้ชื่อ “โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน” โดยมีผู้รับผิดชอบหลัก คือสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม เป็นผู้จัดเก็บข้อมูล (จอมเดช ตรีเมฆ, 2558) โดย 1) ระบบการจัดเก็บสถิติอาชญากรรมโดยตำรวจ เป็นการจัดเก็บฐานข้อมูลอาชญากรรมโดยพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีและมีการรายงานอาชญากรรมอย่างเป็นทางการในรูปของสถิติอาชญากรรมของทางราชการ (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2550) โดยมีการจัดเก็บข้อมูลและรายงานจำนวนคดีอุบัติเหตุจราจรทางบกควบคู่ไปกับการจัดเก็บคดีอาญา (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2557) และ 2) โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน เป็นการสำรวจข้อมูลการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ที่ได้มีการเริ่มนำร่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 โดยมีการพัฒนาวิธีการสำรวจ การสุ่มตัวอย่างให้มีประสิทธิภาพ และการสะท้อนถึงการเกิดปัญหาอาชญากรรมได้อย่างแท้จริงเรื่อยมา (เทวินทร์ อินทรจำนงค์, 2558) นอกจากนี้การสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) นั้น โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน พ.ศ.2561 ยังเป็นการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของประชาชนทั้งประเทศ โดยมีการจัดเก็บข้อมูลอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เกี่ยวกับเพศ และอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ซึ่งมีคำถามเป็นจำนวนมากที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 16 คือ สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (United Nations, 2016)

โดยจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วยงานวิจัยของ สำนักงานกิจการยุติธรรม (2552), อาภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ (2556) ได้ทำการวิเคราะห์อาชญากรรม 4 ประเภท คือ อาชญากรรมต่อทรัพย์สิน อาชญากรรมต่อชีวิตและร่างกาย อาชญากรรมทางเพศ และอาชญากรรมการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว ส่วนในงานวิจัยของ จอมเดช ตรีเมฆ (2558) และ สำนักงานกิจการยุติธรรม (2560) ได้เพิ่มอาชญากรรม 1 ประเภท คือ อาชญากรรมรูปแบบใหม่ โดยจากงานวิจัยทั้งหมดพบว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ อาชญากรรมต่อทรัพย์สิน โดยพบว่าผู้ประสบเหตุส่วนใหญ่มักจะไม่แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถทำอะไรได้ มองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย หรือเห็นว่ามีความยุ่งยาก นอกจากนี้ยังพบประเด็นสำคัญที่อาจนำไปใช้ในการดำเนินโครงการครั้งต่อไปในหลายประเด็น โดยข้อแรกจะเห็นได้จำนวนตัวอย่าง 4,400 ตัวอย่างทั่วประเทศนั้นอาจไม่เพียงพอที่จะนำมาหาข้อสรุปในประเด็นสำคัญได้ อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับโครงการสำรวจสถิติอาชญากรรมในประเทศอังกฤษและเวลส์ซึ่งมีจำนวนประชากรใกล้เคียงกับในประเทศไทย แต่ทว่ากลับมีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 35,000 ตัวอย่าง ในปีค.ศ. 2013 อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดทางงบประมาณส่งผลให้การสำรวจในไทยนั้นไม่สามารถเก็บข้อมูลโดยการลงพื้นที่ได้ใน

จำนวนที่เพียงพอ ดังนั้นจึงอาจต้องขออนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมหรืออาจนำเอาวิธีการสำรวจทางโทรศัพท์หรือรูปแบบอื่นๆ ที่ประหยัด มีประสิทธิภาพ และสามารถเก็บข้อมูลได้มากกว่าเดิมในงบประมาณที่จำกัด นอกจากนี้ อาจจัดให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องการข้อมูลลักษณะเดียวกัน อย่างเช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานอื่นๆ โดยอาจจัดให้มีการแบ่งหน้าที่และพื้นที่รับผิดชอบและใช้งบประมาณของแต่ละหน่วยงานในดำเนินโครงการ นอกจากนี้ในโครงการครั้งต่อไปการพัฒนาแบบสอบถามที่ใช้ในการสำรวจให้มีความทันสมัย กระชับ และง่ายต่อการทำความเข้าใจ ย่อมทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนปี พ.ศ. 2561 ครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงสำรวจ (Survey Research) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้วิธีการสุ่มที่เป็นระบบ (Systematic Sampling) เพื่อลดอคติและเพิ่มความเป็นวัตถุวิสัย (Objective) โดยประชากรของการสำรวจครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลผู้มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว และตั้งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของส่วนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สำนักงานตรวจแห่งชาติ ทั้ง 10 หน่วยงานครอบคลุมทั่วทั้งประเทศไทย ได้แก่ กองบัญชาการตำรวจนครบาล และกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1-9 คำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรหาขนาดตัวอย่างเมื่อไม่ทราบค่าที่แน่ชัดของประชากร (Cochran, 1977) โดยกำหนดจำนวนขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้อย่างน้อย 440 ตัวอย่างต่อกองบัญชาการ ซึ่งเมื่อรวมทั่วทั้งประเทศแล้วได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 4,549 ตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างจะมีการสุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่จำนวน 2 จังหวัด แต่ละจังหวัดสุ่มซ้ำเพื่อให้ได้อำเภอตัวอย่าง 2 อำเภอ อำเภอละ 2 หน่วยงานปกครองท้องถิ่น โดยให้เป็นเขตเทศบาลนครหรือเทศบาลเมืองเป็นตัวแทนพื้นที่เมืองจำนวน 1 แห่งและให้เป็นเขตเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตัวแทนพื้นที่ชนบทจำนวน 1 แห่ง และสุดท้ายให้สำรวจหมู่ที่ 1 หรือหน่วยการปกครองที่ใกล้เคียงที่สุดซึ่งอยู่ในตำบลนั้น ๆ โดยสุ่มจากจำนวนบ้านทั้งหมดในหมู่ ตัวอย่างเช่น จำนวนบ้านทั้งหมดเท่ากับ 200 และ 200/50 เท่ากับ 4 ดังนั้น ใน 4 หลังจะมี 1 หลังที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพราะฉะนั้นจะได้ตัวอย่างหมู่ละ 50 ตัวอย่าง ทั้งนี้การกำหนดให้หมู่ที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างเนื่องจากทางผู้วิจัยมองเห็นปัญหาว่าในบางพื้นที่หากใช้การสุ่มหมู่บ้านอีกครั้ง อาจได้หมู่บ้านที่มีจำนวนหลังคาไม่ถึง 50 ครัวเรือนหรืออาจจะมีครัวเรือนที่มีผู้อยู่อาศัยจริงรวมแล้วไม่ถึง 50 ครัวเรือนก็เป็นได้ ดังนั้นการกำหนดให้หมู่ที่ 1 หรือหน่วยการปกครองอื่นที่ขึ้นเป็นอันดับแรกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากหมู่ 1 โดยมากแล้วจะเป็นหมู่บ้านที่เกิดขึ้นเป็นอันดับแรกหรือมีขนาดใหญ่ที่สุดในตำบลนั้นส่งผลให้มีขนาดของประชากรที่ค่อนข้างใหญ่ การกำหนดหมู่ดังกล่าวจึงสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาข้างต้นได้

ผลการวิจัย

ตัวอย่างที่ทำการสำรวจจากการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 4,549 ตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 10 พื้นที่ พบข้อมูล
 เกี่ยวข้องอาชญากรรมตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการแจ่งนับและพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	กองบัญชาการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	เหยื่อ (คน)	ร้อยละ
1	กองบัญชาการตำรวจนครบาล	462	10.16	34	18.48
2	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1	481	10.57	36	19.57
3	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 2	450	9.89	23	12.50
4	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 3	454	9.98	6	3.26
5	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 4	452	9.94	10	5.43
6	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5	442	9.72	5	2.72
7	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 6	443	9.74	17	9.24
8	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7	453	9.96	32	17.39
9	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 8	442	9.72	4	2.17
10	กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 9	470	10.33	17	9.24
รวมทั้งสิ้น		4,549	100.00	184	100

จากกลุ่มตัวอย่าง 4,549 คน พบว่า พื้นที่ที่พบเหยื่ออาชญากรรมมากที่สุดได้แก่ กองบัญชาการ
 ภูธรภาค 1 มากที่สุดร้อยละ 19.57 รองลงมาคือกองบัญชาการตำรวจนครบาล ร้อยละ 18.48 และ
 กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 7 ร้อยละ 17.39 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวนครั้งของการตกเป็นเหยื่อ

ลำดับที่	กลุ่มคดีอาชญากรรม	การเคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม	
		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1	ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย	20	8.20
2	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	77	31.56
3	กระทำทางเพศ	2	0.82
4	ถูกหลอกลวง หรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว	121	49.60
5	อาชญากรรมรูปแบบใหม่	24	9.84
รวมทั้งสิ้น		244	100.00

จากผู้ตกเป็นเหยื่อทั้งสิ้น 184 คน มีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจำนวน 244 ครั้ง โดยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในคดีถูกล่อลวงหรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัวมากที่สุด ร้อยละ 49.60 รองลงมาคือประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ร้อยละ 31.56 และอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ร้อยละ 9.84 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ร้อยละของผู้ตกเป็นเหยื่อแบ่งตามประเภทอาชญากรรม

ลำดับที่	กลุ่มคดีอาชญากรรม	การเคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (คน)		
		เคย	ไม่เคย	รวมทั้งสิ้น
1	ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย	17 (0.37)	4,532 (99.63)	4,549 (100.00)
2	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	66 (1.45)	4,483 (98.55)	4,549 (100.00)
3	กระทำทางเพศ	2 (0.04)	4,547 (99.96)	4,549 (100.00)
4	ถูกล่อลวง หรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/ เอกสารส่วนตัว	87 (1.91)	4,462 (98.09)	4,549 (100.00)
5	อาชญากรรมรูปแบบใหม่	18 (0.40)	4,531 (99.60)	4,549 (100.00)
รวมทั้งสิ้น		190 (4.18)	4,359 (95.82)	4,549 (100.00)

จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีผู้ตกเป็นเหยื่อทั้งสิ้น 190 คน จาก 4,549 คน คิดเป็นร้อยละ 4.18 ของตัวอย่างทั้งหมด โดยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในคดีถูกล่อลวง หรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว ร้อยละ 45.79 รองลงมา คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมากที่สุด ร้อยละ 34.74 คดีอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ร้อยละ 9.43 คดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย ร้อยละ 8.95 และคดีกระทำทางเพศ ร้อยละ 1.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตกเป็นเหยื่อแบ่งตามลักษณะของผู้ตกเป็นเหยื่อ

ลักษณะของผู้ตกเป็นเหยื่อ		กลุ่มคดีอาชญากรรม					รวม
		ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	กระทำทางเพศ	ถูกหลอกลวงหรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว	อาชญากรรมรูปแบบใหม่	
เพศ	ชาย	11 (64.7)	25 (37.9)	0 (0.0)	34 (39.1)	9 (50.0)	79 (41.6)
	หญิง	6 (35.3)	41 (62.1)	2 (100.0)	53 (60.9)	9 (50.0)	111 (58.4)
	รวม	17 (100.0)	66 (100.0)	2 (100.0)	87 (100.0)	18 (100.0)	190 (100.0)
อายุ	ต่ำกว่า 18 ปี	3 ()	0 (0.0)	1 (50.0)	1 (1.1)	0 (0.0)	7 (5.3)
	18 – 25 ปี	5 ()	6 (9.1)	0 (0.0)	9 (10.3)	4 (22.2)	17 (12.9)
	26 – 40 ปี	4 ()	12 (18.2)	1 (50.0)	22 (25.3)	9 (50.0)	26 (19.7)
	41 – 50 ปี	5 ()	12 (18.2)	0 (0.0)	19 (21.8)	3 (16.7)	34 (25.7)
	51 – 60 ปี		19 (28.8)	0 (0.0)	18 (20.7)	1 (5.6)	22 (16.7)
	มากกว่า 60 ปี		17 (25.8)	0 (0.0)	18 (20.7)	1 (5.6)	26 (19.7)
	รวม	17 (100.0)	66 (100.0)	2 (100.0)	87 (100.0)	18 (100.0)	190 (100.0)

ลักษณะของผู้ตกเป็นเหยื่อ พบว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.4 และเพศชาย ร้อยละ 41.6 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มคดีอาชญากรรม จะพบว่า เพศหญิงตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมากกว่าเพศชายในเกือบทุกกลุ่มคดี ยกเว้นคดีเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ที่เพศชายตกเป็นเหยื่อมากกว่าเพศหญิง และกลุ่มคดีอาชญากรรมรูปแบบใหม่ซึ่งเพศชายและเพศหญิงตกเป็นเหยื่อเท่ากัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด ร้อยละ 64.7 และเพศหญิง ร้อยละ 35.3 ตามลำดับ

กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 62.1 และเพศชาย ร้อยละ 37.9 ตามลำดับ และมีช่วงอายุ 51 – 60 ปีมากที่สุด ร้อยละ 28.8 รองลงมา มากกว่า 60 ปี ร้อยละ 25.8 ส่วน 26 – 40 ปี และ 41 – 50 ปีมีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 18.2 ตามลำดับ

กลุ่มคดีกระทำทางเพศ ผู้ตกเป็นเหยื่อเป็นเพศหญิงทั้งหมด ร้อยละ 100.0 และมีช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปี และ 26 – 40 ปี มากที่สุด มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 50.0

กลุ่มคดีถูกลอกหลวง หรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด ร้อยละ 60.9 และเพศชาย ร้อยละ 39.1 ตามลำดับ และมีช่วงอายุ 26 – 40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 25.3 รองลงมา 41 – 50 ปี ร้อยละ 21.8 ส่วน 51 – 60 ปี และ มากกว่า 60 ปี มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 20.7 ตามลำดับ

กลุ่มคดีอาชญากรรมรูปแบบใหม่ พบว่า ผู้ตกเป็นเหยื่อเป็นเพศชายและเพศหญิง จำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 50.0 และมีช่วงอายุ 26 – 40 ปี มากที่สุด ร้อยละ 50.0 รองลงมา 18 – 25 ปี ร้อยละ 22.2 และ 41 – 50 ปี ร้อยละ 16.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตกเป็นเหยื่อที่ระบุตามสถานที่เกิดเหตุอาชญากรรม

สถานที่เกิดเหตุอาชญากรรม	กลุ่มคดีอาชญากรรม					รวม
	ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	กระทำทางเพศ	ถูกลอกหลวงหรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว	อาชญากรรมรูปแบบใหม่	
บ้านเรือน / ที่พักอาศัย	8 (40.0)	55 (71.4)	0 (0.0)	59 (48.8)	9 (37.5)	131 (53.7)
สถานประกอบการ	6 (30.0)	7 (9.1)	1 (50.0)	4 (3.3)	9 (37.5)	27 (11.1)
โรงเรียน/สถานศึกษา	1 (5.0)	1 (1.3)	0 (0.0)	5 (4.1)	0 (0.0)	7 (2.9)
สถานที่สาธารณะ/ถนนหนทาง/บริเวณพื้นที่เปิดโล่ง	5 (25.0)	6 (7.8)	1 (50.0)	7 (5.8)	6 (25.0)	25 (10.2)

สถานที่เกิดเหตุ อาชญากรรม	กลุ่มคดีอาชญากรรม					รวม
	ประทุษร้าย ต่อชีวิต ร่างกาย	ประทุษร้าย ต่อทรัพย์สิน	กระทำ ทางเพศ	ถูกหลอกลวง หรือการแอบ อ้างใช้ข้อมูล/ เอกสารส่วนตัว	อาชญากรรม รูปแบบใหม่	
ในพาหนะ	0 (0.0)	8 (10.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (3.3)
ไม่ทราบที่เกิดเหตุ แน่ชัด	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	46 (38.0)	0 (0.0)	46 (18.9)
รวม	20 (100.0)	77 (100.0)	2 (100.0)	121 (100.0)	24 (100.0)	244 (100.0)

สถานที่เกิดเหตุอาชญากรรม ส่วนใหญ่เกิดเหตุที่บ้านเรือน/ที่พักอาศัย มากที่สุด ร้อยละ 53.7 รองลงมาคือ ไม่ทราบที่เกิดเหตุแน่ชัด ร้อยละ 18.9 และสถานประกอบการ ร้อยละ 11.1 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มคดีอาชญากรรม พบว่า

กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย ส่วนใหญ่เกิดเหตุอาชญากรรมที่ บ้านเรือน/ที่พักอาศัย มากที่สุด ร้อยละ 40.0 รองลงมาคือ สถานประกอบการ ร้อยละ 30.0 และสถานที่สาธารณะ/ถนนหนทาง/บริเวณพื้นที่เปิดโล่ง ร้อยละ 25.0 ตามลำดับ

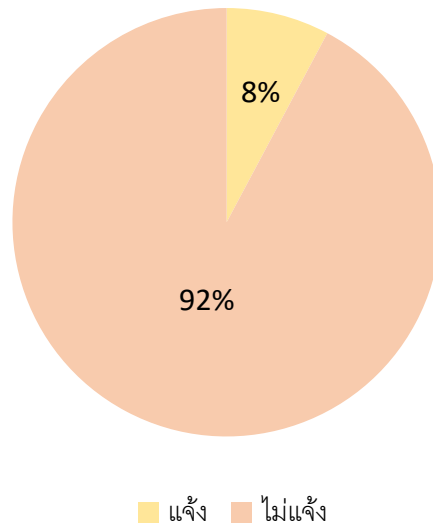
กลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ส่วนใหญ่เกิดเหตุอาชญากรรมที่ บ้านเรือน/ที่พักอาศัย มากที่สุด ร้อยละ 71.4 รองลงมาคือ ในพาหนะ ร้อยละ 10.4 และสถานประกอบการ ร้อยละ 9.1 ตามลำดับ

กลุ่มคดีกระทำทางเพศ ส่วนใหญ่เกิดเหตุอาชญากรรมที่สถานประกอบการ และสถานที่สาธารณะ/ถนนหนทาง/บริเวณพื้นที่เปิดโล่ง มากที่สุด มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 50.0

กลุ่มคดีถูกหลอกลวง หรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว ส่วนใหญ่เกิดเหตุอาชญากรรมที่ บ้านเรือน/ที่พักอาศัยมากที่สุด ร้อยละ 48.8 รองลงมาคือ ไม่ทราบที่เกิดเหตุแน่ชัด ร้อยละ 38 และสถานที่สาธารณะ/ถนนหนทาง/บริเวณพื้นที่เปิดโล่ง ร้อยละ 5.8 ตามลำดับ

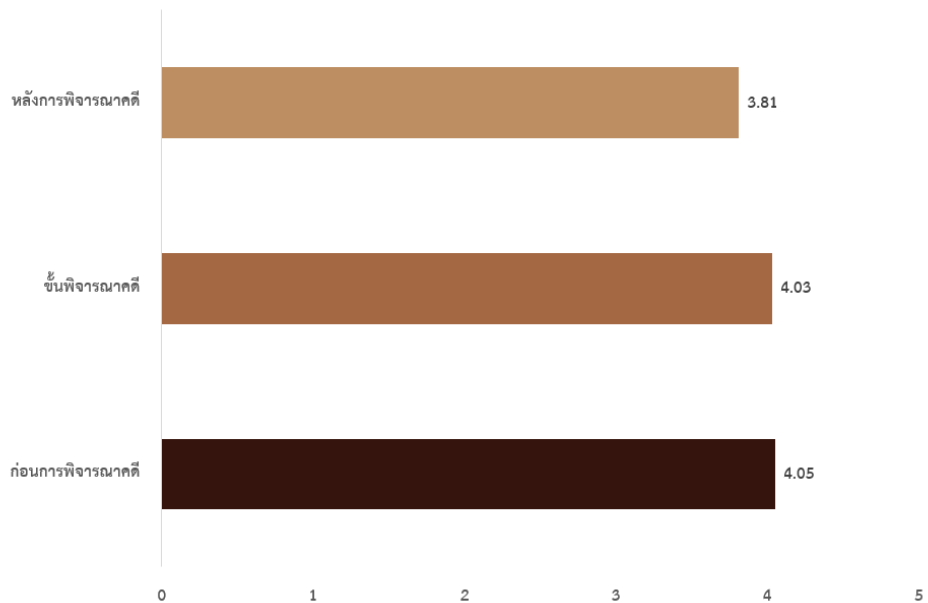
กลุ่มคดีอาชญากรรมรูปแบบใหม่ ส่วนใหญ่เกิดเหตุอาชญากรรมที่ บ้านเรือน/ที่พักอาศัย และสถานประกอบการมากที่สุดในจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ สถานที่สาธารณะ/ถนนหนทาง/บริเวณพื้นที่เปิดโล่ง ร้อยละ 25 ตามลำดับ

ภาพที่ 1 การแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจและการได้รับบริการจากหน่วยอื่นในกระบวนการยุติธรรม

จากจำนวนผู้ประสบเหตุอาชญากรรม 244 คน ไม่แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจมากกว่าแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยไม่แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ร้อยละ 92.21 และแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจร้อยละ 7.79 ตามลำดับ

ภาพที่ 2 ความเชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ในการสำรวจอาชญากรรมภาคประชาชนในครั้งนี้อย่างได้ทำการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม แบ่งออกเป็น 1. ชั้นก่อนการพิจารณาคดี 2. ชั้นพิจารณาคดี และ 3. หลังการพิจารณาคดี พบว่า ชั้นตอนก่อนการพิจารณามีคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นมากที่สุดเท่ากับ 4.05 รองลงมา คือ ชั้นพิจารณาคดีมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และ ชั้นหลังการพิจารณาคดีเท่ากับ 3.81

ผลการวิจัยการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนโดยโทรศัพท์

การเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนโดยใช้โทรศัพท์ เป็นการสำรวจข้อมูลทางโทรศัพท์ที่นำข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์ จากการลงสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน (Crime Victimization Surveys) ปี พ.ศ. 2561-2559 ด้วยวิธีการสำรวจแบบเผชิญหน้า (Face to Face) แล้วนั้น คณะผู้วิจัยได้ทำการทดลองสำรวจข้อมูลทางโทรศัพท์ (Computer-Assisted Telephone Interview: CATI) เพื่อจุดประสงค์ในการทดลองแนวทางการเก็บข้อมูลที่ประหยัดงบประมาณมากขึ้น และเพื่อเป็นการสำรวจข้อมูลการเกิดอาชญากรรมเพิ่มเติมระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2562 ถึงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2562 เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์พิจารณาถึงความเป็นไปได้สำหรับการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนทางโทรศัพท์ที่จะเข้ามาแทนที่การสำรวจแบบเผชิญหน้าในการสำรวจครั้งต่อไป

การสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนโดยใช้โทรศัพท์นี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการจัดเก็บข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์ควบคู่ไปกับการทำการสำรวจแบบเผชิญหน้าที่มีการลงพื้นที่เก็บข้อมูล โดยได้รับข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์จากผู้ยินดีให้ข้อมูลจำนวน 414 หมายเลข พบว่ามีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นเพิ่มเติมระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2562 ถึงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2562 เพียง 13 หมายเลข (คร่าวเรือน) หรือคิดเป็นร้อยละ 3.14 เท่านั้น และทั้ง 13 คร่าวเรือน มีเพียงคร่าวเรือนละคนเท่านั้น

โดยในจำนวน 13 รายนั้นมีเพศหญิงจำนวนร้อยละ 61.54 และเพศชายมีจำนวนร้อยละ 38.46 โดยเหยื่อที่มีช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีจำนวนมากที่สุดร้อยละ 30.77 รองลงมาคือเหยื่อที่มีช่วงอายุระหว่าง 51 – 60 ปี และ มากกว่า 60 ปี ร้อยละ 23.08 และ เหยื่อที่มีช่วงอายุระหว่าง 26 – 40 ปี ร้อยละ 15.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 จำนวนครั้งของการตกเป็นเหยื่อ

ลำดับที่	กลุ่มคดีอาชญากรรม	การเคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม	
		จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1	ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย	1	7.69
2	ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	6	46.15
3	กระทำทางเพศ	-	0.00
4	ถูกหลอกลวง หรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว	5	38.46
5	อาชญากรรมรูปแบบใหม่	1	7.69
รวมทั้งสิ้น		13	100.00

จากผู้ตกเป็นเหยื่อทั้งสิ้น 13 คน มีการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจำนวน 13 ครั้ง โดยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินมากที่สุดร้อยละ 46.15 รองลงมาคือถูกหลอกลวงหรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัวร้อยละ 38.46 ส่วนประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายและอาชญากรรมรูปแบบใหม่ในสัดส่วนที่เท่ากันคือร้อยละ 7.69

โดยในคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เป็นลักษณะความผิดที่ถูกขโมยหรือพยายามขโมยโคกระปือหรือเครื่องมือการเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 66.67 และในคดีถูกหลอกลวง หรือการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว เป็นลักษณะความผิดที่ถูกหลอกลวงด้วยกลฉ้อฉลให้โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารคนร้ายมากที่สุด ร้อยละ 80.00

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้วิธีการสำรวจข้อมูลทางโทรศัพท์

จากการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน (Crime Victimization Surveys) ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 1,091 ครั้วเรือน มีจำนวนครั้วเรือนที่ให้เบอร์โทรศัพท์สำหรับการสำรวจข้อมูลทางโทรศัพท์จำนวน 582 หมายเลข หรือคิดเป็นร้อยละ 53.35 และจากจำนวนเบอร์โทรศัพท์ 582 หมายเลขดังกล่าวสามารถติดต่อผู้ให้ข้อมูลได้ 414 หมายเลข คิดเป็นร้อยละ 71.13 แต่สำหรับโทรติดแต่ไม่ประสงค์ให้ข้อมูลเพิ่มเติม นั้น สาเหตุที่ประชาชนไม่ยินดีให้ข้อมูลผ่านหมายเลขโทรศัพท์นั้น มีความเป็นไปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลแต่ละครั้วเรือนไม่มีความไว้วางใจเพียงพอเพราะไม่เห็นผู้สัมภาษณ์ จึงไม่สามารถระบุตัวตนของผู้วิจัยที่โทรเข้าไปสัมภาษณ์ได้อย่างชัดเจน ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันมีนาเสนอและระวังการหลอกลวงผ่านทางโทรศัพท์อย่างแพร่หลาย ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความไม่มั่นใจว่าจะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ด้านอื่นหรือไม่ รวมทั้งยังมีทางธุรกิจมีการนำเอาข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์ของประชาชนไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการตลาดเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจประกันภัย ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ยินดีที่จะรับสายจากหมายเลขโทรศัพท์ที่แปลกปลอมหรือให้ข้อมูล ดังนั้นกล่าวได้ว่าข้อเสนอในการเก็บข้อมูลครั้งต่อไป นอกเหนือจากผู้วิจัยทำการขอหมายเลขข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลแต่ละครั้วเรือนแล้วนั้น คณะผู้วิจัยควรที่จะให้ผู้ให้ข้อมูลแต่ละครั้วเรือนบันทึกหมายเลขโทรศัพท์ของผู้เก็บข้อมูลไว้ และในภายหลังผู้เก็บข้อมูลควรที่จะใช้เลขหมายนั้นในการติดต่อกลับเพื่อสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมเพิ่มเติมในอนาคต ควรเพิ่มช่องทางการติดต่อผ่านทางช่องทางอื่นที่นอกเหนือจากการโทรสัมภาษณ์ อาทิ ไลน์หรือเฟสบุ๊ค หรือการทำแบบสอบถามออนไลน์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ตอบแบบสอบถามและเนื่องจากการถามข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมและมีการระบุข้อมูลรายละเอียดของอาชญากรรม การทำแบบสอบถามออนไลน์จะช่วยให้ผู้ตอบสามารถใช้เวลาในการให้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แม้ว่าการศึกษารุ่นนี้ จะมีผู้ยินดีให้สัมภาษณ์ถึงร้อยละ 71.13 คณะผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า หลายคนรู้สึกลำบากใจที่จะให้ข้อมูล ดังนั้น หากจะดำเนินการเก็บข้อมูลทางโทรศัพท์ ควรจะเปลี่ยนจากการเก็บข้อมูลซ้ำจากกลุ่มตัวอย่างเดิม มาเป็นการสร้างฐานข้อมูลสำหรับการเก็บข้อมูลโดยโทรศัพท์ขึ้นมาเป็นการเฉพาะ เป็นการเก็บซ้ำข้ามเวลา (Panel Data) ซึ่งจะต้องมีการสุ่มตามหลักสถิติ ผู้ที่ได้รับการสุ่ม

เลือกต้องความยินยอมที่จะเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของฐานข้อมูลที่ต้องเก็บซ้ำซ้ำเวลา และหน่วยงานมีการนัดหมายล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งไปก่อน เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์มีความมั่นใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะที่ 1: นโยบายในการป้องกันอาชญากรรมและการคุ้มครองเหยื่ออาชญากรรม ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มบุคคลที่มีโอกาสตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมสูงซึ่งถูกค้นพบได้จากงานวิจัยครั้งนี้ อาทิ เช่น ความผิดต่อชีวิตร่างกายซึ่งเพศชายมักจะเป็นผู้ประสบเหตุ ส่วนความผิดเกี่ยวกับการถูกล่อลวงมักจะมีเพศหญิงและผู้สูงอายุที่ประสบเหตุ

นอกจากนี้ จากการสำรวจอาชญากรรมภาคประชาชนอาชญากรรมภาคประชาชนในครั้งนี้อย่างพบว่าการใช้แอลกอฮอล์และการเมาสุรามีความเกี่ยวพันกับการก่อเหตุอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มาตรการในการป้องกันเหตุประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายจึงควรให้ความสำคัญต่อมาตรการในการควบคุมแอลกอฮอล์และสถานที่จำหน่ายสุรด้วย

ข้อเสนอแนะที่ 2: จากข้อค้นพบที่ว่าคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์มีโอกาสเกิดขึ้นในช่วงเวลากลางวันใกล้เคียงกับช่วงเวลากลางคืน แนวนโยบายของเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงควรเพิ่มมาตรการป้องกันอาชญากรรมสำหรับเวลากลางวันให้สอดคล้องกับสภาพความเสี่ยงอาชญากรรมที่ค้นพบจากการสำรวจครั้งนี้ ควบคู่ไปกับมาตรการที่ใช้กับช่วงเวลากลางคืน ซึ่งปัจจุบันเน้นการตั้งด่านและจุดตรวจค้นป้องกันอาชญากรรมในเวลากลางคืนอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะที่ 3: ผลการสำรวจอาชญากรรม 2 ครั้งล่าสุดที่ผ่านมาสำหรับปี 2559 และ 2561 พบว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการถูกล่อลวงหรือแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัวส่วนใหญ่สูงขึ้นอย่างมาก ในขณะที่กระบวนการยุติธรรม นโยบายและมาตรการป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดยังไม่มีจุดเน้นในการตอบสนองปัญหาอาชญากรรมเหล่านี้ หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจึงควรให้ความสนใจในการกำหนดมาตรการและหาวิธีการป้องกันอาชญากรรมในลักษณะดังกล่าวให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ 4: เมื่อเปรียบเทียบกับผลสำรวจสถิติอาชญากรรมครั้งที่ผ่านๆ มาสำหรับปี 2559 กับ 2561 เริ่มมีการตรวจพบกรณีการถูกเรียกสินบนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและการถูกเลือกปฏิบัติโดยมิชอบ ซึ่งเพิ่มจากการการสำรวจฯ ครั้งที่ผ่านๆ มาในปี 2559 ซึ่งไม่พบการกระทำผิดใน 2 ประเด็นนี้ หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจึงควรให้ความสนใจกับลักษณะความผิดโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ 5: จากผลสำรวจพบว่าประชาชนให้ความสำคัญต่อการแจ้งเหตุกับเจ้าหน้าที่ตำรวจน้อยมากเพียงร้อยละ 7.79 โดยเหตุผลส่วนใหญ่เนื่องจากได้รับความเสียหายเพียงเล็กน้อยหรือไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม การที่ประชาชนไม่แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำให้ไม่มีข้อมูลอาชญากรรมที่น่าเชื่อถือให้นำไปกำหนดนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นควรมีมาตรการกระตุ้นให้

ประชาชนเห็นความสำคัญในการแจ้งเหตุแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ 6: การสำรวจครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสถิติอาชญากรรมในปี 2561 ที่ได้จากการสำรวจแตกต่างจากรายงานสถิติอาชญากรรมของตำรวจอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าข้อมูลสถิติอาชญากรรมของตำรวจอาจไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพอาชญากรรมที่แท้จริง (dark figures on crime) การสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนจึงช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพการอาชญากรรมที่แท้จริงได้ชัดเจนขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการสำรวจข้อมูลและใช้ข้อมูลการสำรวจอาชญากรรมภาคประชาชนประกอบกับสถิติอาชญากรรมของตำรวจในการกำหนดนโยบายป้องกันอาชญากรรมด้วย

ข้อจำกัดของงานวิจัยและข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

ในการสำรวจนี้แม้จะมีการเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน โดยการแยกกองบัญชาการภาคต่างๆ ภาคละ 440 ตัวอย่าง ทว่าโอกาสในการพบเหยื่ออาชญากรรมยังคงค่อนข้างต่ำเนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างยังมีจำนวนค่อนข้างจำกัด จึงยังเป็นข้อจำกัดให้ไม่สามารถเปรียบเทียบสถิติอาชญากรรมในระดับภาคได้ คณะผู้วิจัยจึงเสนอว่าให้การสำรวจฯ ครั้งถัดไปควรพิจารณาเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเพิ่มโอกาสในการพบเหยื่ออาชญากรรม ทั้งนี้หากข้อมูลที่ได้สมบูรณ์มากขึ้นอาจจะสามารถนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบได้น่าสนใจและเป็นประโยชน์ในระดับภาคมากยิ่งขึ้น อีกทั้งอาจจะทำให้เห็นประเด็นอาชญากรรมรูปแบบใหม่ๆมากขึ้นอีกด้วย

ข้อจำกัดที่อีกประการหนึ่งคือ การสำรวจข้อมูลอาชญากรรมภาคประชาชนครั้งนี้จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมมีจำกัดเพียง 1091 ครัวเรือน และหัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้ให้ข้อมูลแทนสมาชิกในครัวเรือนที่ประสบเหตุ แม้ว่าวิธีการนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลอาชญากรรมที่กว้างขึ้นและยังครอบคลุมเหยื่อทุกช่วงอายุ แต่ก็อาจมีโอกาสเกิดการรายงานซ้ำ (multiple report) ก็เป็นไปได้แม้ว่าคณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการป้องกันไว้แล้วในขั้นตอนเก็บข้อมูล

นอกจากนี้ ในการสำรวจเกี่ยวกับประเด็นละเอียดอ่อนซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศซึ่งผลสำรวจพบเหยื่ออาชญากรรมเพียงสองราย ทั้งที่อาชญากรรมกลุ่มนี้อาจจะมากกว่านี้ในความเป็นจริง คณะผู้วิจัยเห็นว่าการสำรวจครั้งถัดไปอาจปรับปรุงเทคนิควิธีการเก็บข้อมูลหรือช่องทางการสื่อสารเฉพาะในประเด็นละเอียดอ่อนทางเพศ หรืออาจจำเป็นต้องมีโครงการสำรวจข้อมูลอาชญากรรมในกลุ่มอาชญากรรมประเภทนี้เป็นการเฉพาะ

ข้อจำกัดอีกประการคือโอกาสความเป็นไปได้ในการพบเหยื่ออาชญากรรมจากการสำรวจในครั้งนี้เป็นร้อยละ 4.04 จากกลุ่มตัวอย่าง 4,549 ตัวอย่าง ซึ่งจากงบประมาณที่จำกัดจึงไม่สามารถเพิ่มกลุ่มตัวอย่างได้มากกว่านี้ จากข้อจำกัดของการสุ่มตัวอย่างดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในการตีความข้อมูลหลายประการ เช่น ไม่สามารถแยกรายงานสถานการณ์อาชญากรรมแยกเป็นรายพื้นที่ได้ จำนวนเหยื่ออาชญากรรมที่พบน้อยและขาดการกระจายตัวโดยเฉพาะในกลุ่มความผิดบางประเภทที่มีโอกาสพบเจอ

เหยื่อน้อย (เช่น กรณีฆ่าผู้อื่น ลักพาตัว) ทำให้อาจเกิดปัญหาในเรื่องความเชื่อมั่นในการตีความได้ และจากข้อมูลการพบเหยื่อน้อยก็อาจส่งผลต่อการตีความข้อมูลในระดับรายละเอียดเหตุการณ์ ซึ่งในรายงานฉบับนี้พยายามจะนำเสนอข้อมูลเฉพาะในส่วนที่มีความแตกต่างและแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มอย่างชัดเจน ซึ่งการนำข้อมูลไปอ้างอิงในส่วนอื่นนั้นจึงจะต้องใช้ความระมัดระวังในการตีความและแปลผลข้อมูล นอกจากนี้ในการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนในครั้งนี้อย่างได้รูปแบบให้มีการเก็บข้อมูลอาชญากรรมทั่วประเทศซึ่งโดยพื้นฐานของประเทศไทยมีโอกาสพบเหยื่ออาชญากรรมในพื้นที่ชนบทน้อยและมีความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่เขตเมือง ในการออกแบบการสำรวจอาชญากรรมภาคประชาชนครั้งต่อไปจึงควรมีการออกแบบการเก็บข้อมูลการสำรวจโอกาสในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม แยกออกจากการเก็บข้อมูลเหยื่อและสภาพอาชญากรรม ซึ่งหากมีการแยกเก็บข้อมูลเฉพาะโอกาสการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมก็อาจทำให้แบบสอบถามเล็กลงและสามารถใช้ในการเก็บข้อมูลในรูปแบบอื่นที่มีค่าใช้จ่ายถูกลง เช่น การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และสามารถขยายขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มากขึ้นซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความถี่ของการเกิดอาชญากรรมได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากขึ้น โดยในส่วนของการเก็บข้อมูลเหยื่อและรายละเอียดเหตุการณ์ควรมีการเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่ซึ่งมีอาชญากรรมสูงหรือมีโอกาสพบเหยื่อมากกว่า (Victim Density Concentration) จะช่วยให้การสำรวจเหยื่ออาชญากรรมสามารถทำได้โดยกระชับรวดเร็วและมีโอกาสพบเหยื่ออาชญากรรมมากขึ้น และจะช่วยให้การข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อและเหตุการณ์มีความชัดเจนและแม่นยำได้มากขึ้น ในการสำรวจครั้งต่อไปทางสำนักงานกิจการยุติธรรมอาจพิจารณาแยกการสำรวจข้อมูลในสองประเด็นการสำรวจความถี่อาชญากรรมและการสำรวจตัวเหยื่อออกจากกัน ซึ่งการรวมข้อมูลประเด็นสำคัญทั้งสองเรื่องในโครงการเดียวภายใต้กลุ่มตัวอย่างที่จำกัดถือเป็นข้อจำกัดที่สำคัญของการสำรวจข้อมูลในครั้ง ซึ่งเป็นสำรวจสองโครงการหรือมีโครงการย่อยในการสำรวจอาชญากรรมแต่ละประเภทที่เป็นเป้าหมายในพื้นที่อาชญากรรมหนาแน่นอาจจะทำให้ใช้งบประมาณในการดำเนินการน้อยลงแต่ได้ข้อมูลที่ชัดเจนแม่นยำมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

จอมเดช ตริเมฆ. (2558). ความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการสำรวจสถานภาพอาชญากรรมโดย

มหาวิทยาลัยรังสิต. วารสารกระบวนการยุติธรรม, 8(1), 67-85.

เทวินทร์ อินทรจำนงค์. (2558). การสรุปผลการศึกษาทบทวนและเตรียมความพร้อมเพื่อการสำรวจข้อมูล

สถิติอาชญากรรมภาคประชาชน ปี พ.ศ. 2557. วารสารกระบวนการยุติธรรม, 8(2), 97-124.

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2557). สถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม. ศูนย์เทคโนโลยี

สารสนเทศกลาง, สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.

สำนักงานกิจการยุติธรรม.(2550) รายงานข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2548. สำนักงานกิจการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม.

สำนักงานกิจการยุติธรรม.(2552) รายงานข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนทั่วประเทศ พ.ศ. 2550.

สำนักงานกิจการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม.

สำนักงานกิจการยุติธรรม.(2560) รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาค

ประชาชน ปี พ.ศ. 2559. สำนักงานกิจการยุติธรรม, กระทรวงยุติธรรม.

อภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ.(2556) โครงการวิเคราะห์และจัดทำรายงานข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาค

ประชาชนทั่วประเทศ (ภายใต้โครงการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนปี พ.ศ.2555).

วารสารกระบวนการยุติธรรม, 6(3), 81-95.

ภาษาอังกฤษ

Cochran, W. G. (1977). Sampling Techniques: 3d Ed: Wiley New York.

Department of Justice. (2016). Criminal Victimization, 2015. Retrieved from

<https://www.bjs.gov/content/pub/pdf/cv15.pdf>

Department of Justice.(2004). Uniform Crime Reporting Handbook. Retrieved from

http://www.fbi.gov/about-us/cjis/ucr/additional-ucrpublications/ucr_handbook.pdf.

Department of Justice.(2004). Crime in the United States in 2004. Retrieved from

http://www2.fbi.gov/ucr/cius_04/appendices/appendix_04.html.

Office for National Statistics. (2012). Crime in England and Wales, Quarterly First Release

to December 2011. Retrieved from

http://www.ons.gov.uk/ons/dcp171778_263244.pdf.

Office for National Statistics. (2014). User Guide to Crime Statistics for England and Wales.

Retrieved from

<https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/crimeandjustice/methodologies/userguidetocrimestatisticsforenglandandwales>

United Nations. (2016, 18 July 2016). SDGs: A people – powered agenda – Leave no one

behind Retrieved 22 April, 2017, from

<https://sdgactioncampaign.org/2016/07/18/sdgsexhibition/>